

Οδυσσέας Ελύτης (1911-1996)
100 χρόνια από τη γέννηση του
Σύντομο χρονολόγιο

1911-1920

1911- Γέννηση του ποιητή ξημερώματα στην συνοικία του Ήρακλείου «Εφτά Μπαλτάδες». Έκτο παιδί της οικογένειας Άλεπουδέλη από την Μυτιλήνη.

1914- Έγκατάσταση της οικογένειας του ποιητή στην Αθήνα, στην οδό Σόλωνος 98^α (όπου θά κατοικήσει έως τό 1930).

1917- Γράφεται στό ιδιωτικό σχολείο του Ν.Δ. Μακρῆ.

1919- Έγκαινιάζονται οί πολύμηνες θερινές διακοπές στις Σπέτσες.

1920- Νοέμβριος: Μετά τήν πώση του Βενιζέλου, διώξεις της οικογένειας καί σύλληψη του πατέρα του ποιητή.

1921-1930

1922- Σέ σχολικούς αγῶνες δρόμου αναδεικνύεται πρώτος στά 100 μέτρα, επίδοση που θα διατηρήσει μέχρι τά 1927.

Μέ τό ξέσπασμα της Μικρασιατικής καταστροφῆς ή οικογένεια περιθάλλει πρόσφυγες.

1924- Συνεργάζεται στό περιοδικό *Διάπλασις τῶν Παίδων*. Πρώτες δημοσιεύσεις με διάφορα ψευδώνυμα.

1925- Θάνατος του πατέρα του από πνευμονία.

1927- Όργανώνει ένα μικρό χειρόγραφο περιοδικό με τίτλο *Ίζός*. Στρέφεται όριστικά στη λογοτεχνία.

1928- Τελειώνοντας το γυμνάσιο, μετά από πιέσεις τῶν δικῶν του, σκέφτεται νά σπουδάσει χημικός.

1929- Έρχεται σέ έπαφή με τον Ύπερρεαλισμό.

1930-1940

1930- Έγγράφεται στην Νομική Σχολή Αθηνῶν. Αρχίζει νά παρακολουθεῖ τακτικά τή *Nouvelle Revue Francaise*.

1931- Τά πρώτα φανερῶματα της Γενιᾶς του '30 τόν επηρεάζουν βαθιά.

1933- Μετέχει στα «Συμπόσια τοῦ Σαββάτου» τῆς «Ιδεοκρατικῆς Φιλοσοφικῆς Ὁμάδας» (Κ.Δ. Τσάτσος, Π. Κανελλόπουλος, Ι. Θεοδωρακόπουλος καί Ι.Συκουτρῆς). Ἐκεῖ γνωρίζει τόν Γιώργο Σαραντάρη.

1934- Γράφει τά «Πρῶτα Ποιήματα» τῶν *Προσανατολισμῶν*

1935- Γνωριμία μέ τόν Ἀνδρέα Ἐμπειρικό καί ἀπαρχή στενῆς φιλίας. Ταξιδεύουν μαζί στη Μυτιλήνη ἀναζητώντας πληροφορίες καί ἔργα τοῦ Θεόφιλου. Δημοσιεύει τά πρῶτα ποιήματα στά *Νέα Γράμματα*, μέ τό ὄνομα Ἐλύτης.

1936- Γνωριμία καί ἀπαρχή φιλίας μέ τόν Νίκο Γκάτσο.

1937- Κατατάσσεται στήν Σχολή Ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν στήν Κέρκυρα.

1938- Ἀπολύεται ἀπ'τό στράτευμα.

Μέ τόν Νίκο Γκάτσο καθιερώνουν δύο φιλολογικά κέντρα: τό καφενεῖο Λουμίδη καί τό «Ἡραῖον».

1939- Παραιτεῖται ὀριστικά ἀπό τήν φιλοδοξία νά πάρει δίπλωμα Νομικῆς.

Κυκλοφορεῖ ἀπό τόν ἐκδοτικό οἶκο Πυρσός ἡ πρώτη συγκεντρωτική ἐκδοση ποιημάτων του μέ τόν τίτλο «Προσανατολισμοί».

1940-1950

1940- 28 Ὀκτωβρίου ἐπιστρατεύεται μέ τόν βαθμό τοῦ Ἀνθυπολοχαγοῦ στήν ὑπηρεσία τοῦ Στρατηγείου τοῦ Α' Σώματος Στρατοῦ.

11/12: Μετατίθεται στήν ζώνη Πυρός.

1941- Ἄρρωστος μέ κοιλιακό τύφο μεταφέρεται ἀπό τήν πρώτη γραμμή στό Νοσοκομεῖο Ἰωαννίνων καί ἀπό ἐκεῖ, στην Ἀθήνα, στόν Εὐαγγελισμό.

Γράφει τά πρῶτα ποιήματα τῆς συλλογῆς «Ἥλιος ὁ Πρῶτος».

1942- Σχεδιάζει το «Ἄσμα Ἡρωικό καί Πένθιμο γιά τόν χαμένο Ἀνθυπολοχαγό τῆς Ἀλβανίας».

Τακτικές φιλολογικές συγκεντρώσεις στά σπίτια τῶν: Κατσίμπαλη, Ἐμπειρικού, Καραγάτση.

1943- Ἰδρυση τοῦ Κύκλου Παλαμᾶ, ὅπου μετέχει.

Χριστούγεννα: Κυκλοφορεῖ ὁ Ἥλιος ὁ Πρῶτος».

1944- Ἐλασίτες ὀχυρώνονται στήν ταρατσα τοῦ σπιτιοῦ του. Ἀνατινάζονται τά γύρω σπίτια. Διαφεύγει καί περνᾷ στήν Ἀγγλοκρατούμενη ζώνη, στό σπίτι τοῦ Γ.Κ.Κατσίμπαλη.

1945- Τυπώνονται μεταφράσεις ποιημάτων του γαλλικά ἀπό τόν Robert Levesque. Διορίζεται στό «Ἐθνικό Ἰδρυμα Ραδιοφωνίας», ὅπου θά παραμείνει γιά ἕναν χρόνο.

1946- Ἀρχίζει συνεργασία μέ την *Ἀγγλοελληνική Ἐπιθεώρηση* καί τήν *Καθημερινή*.

21/5:Συνάντηση με τον Paul Eluard, πού ξφτασε στην Αθήνα.

1947- Δημοσιεύει την «Καλωσύνη στίς Λυκοποριές» στό πρώτο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ *Μικρό Τετράδιο*.

Δημοσιεύονται ποιήματά του στό *New Writing and Daylight* καί στό *Domain Grec*.

1948- Αναχωρεῖ γιά τό Παρίσι. Ἐκεῖ ἔρχεται σέ ἐπαφή μέ τόν E.Tériade καί μέ πλήθος ἀνθρώπους τῆς τέχνης: Paul Eluard, Pierre Jean Jouve, Pierre Reverdy, Henry Laurens, Joan Miro, Cristian Zervos, René Char, André Breton, Pablo Picasso, Giacometti, Henri Matisse.

1949- Ἀντιπροσωπεύει τήν Ἑλλάδα στό Β΄Συνέδριο τῆς Association Internationale des Critiques d'Art.

Παρακολουθεῖ στη Σορβόννη μαθήματα τοῦ Gaston Bachelard καί τοῦ Jean Wahl.

1950-1960

1950- Στό Παρίσι ἐργάζεται στό πρώτο σχεδίασμα τοῦ «Ἄξιον Ἔστί»

Ταξίδι στό Λονδίνο. Συναντήσεις μέ τούς: Lucian Freud, John Lehman, Νάνο Βαλαωρίτη.

1951- Ἐπίσκεψη στό Cambridge. Μέ τήν ἐπιστροφή του στη Γαλλία γράφει τό «Equivalences chez Picasso» γιά το Περιοδικό *Verve*.

Ἐπιστρέφει στήν Ἑλλάδα.

1952- Ἐκλέγεται μέλος τῆς «Ομάδας τῶν Δώδεκα».

Δημοσιεύονται μεταφράσεις ποιημάτων του στά ἀγγλικά ἀπό τόν Kimon Friar καί ἰταλικά ἀπό τον Mario Vittì.

1953- Αναλαμβάνει διευθυντής προγράμματος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ραδιοφωνίας (στη θέση αὐτή θά παραμείνει γιά ἕναν χρόνο περίπου).

Ἐκλέγεται μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Θεάτρου Τέχνης.

1954- Ξαναγυρίζει στά ποιητικά του χειρόγραφα.

1955- Μεταφράζει τήν “Odine” τοῦ Jean Giraudaux γιά τό Ἐθνικό Θέατρο καί στό τέλος τοῦ χρόνου ἐκλέγεται πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Χοροδράματος.

1956- Ἀρχίζει νά δουλεύει συστηματικά στό «Ἄξιον Ἔστί».

1957- Τό Θέατρο Τέχνης ἀνεβάζει τόν «Κῦκλο μέ τήν Κιμωλία» σέ μετάφραση του. Πρώτη παρουσίαση τοῦ Μπρέχτ στήν Ἑλλάδα.

1958- Δημοσιεύονται ἀποσπάσματα ἀπό τό «Ἄξιον Ἔστί» στήν *Ἐπιθεώρηση Τέχνης*.

1959- Αρχίζει να μεταφράζει τό θεατρικό έργο του Jean Genet “Les Bonnes” για τό Θέατρο Τέχνης.

1960-1970

1960- Κυκλοφοροῦν τά δύο βιβλία του: «Άξιον Έστί» καί «Έξη καί μία τύψεις για τόν Οὐρανό».

Θάνατος τῆς μητέρας του.

Τοῦ ἀπονέμεται τό Α΄ Κρατικό βραβεῖο Ποίησης.

1961- Μέ πρόσκληση τοῦ State Department ἐπισκέπτεται τις Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ὅπου παραμένει για τρεῖς μῆνες ταξιδεύοντας σέ πολλές πόλεις.

Μέ τήν ἐπιστροφή του συνεργάζεται μέ τόν Μίκη Θεοδωράκη για τήν τελική μορφή τῆς μελοποίησης τοῦ «Άξιον Έστί».

1962- Ἐπισκέπτεται τήν Σοβιετική Ἑνωση μαζί μέ τόν Γιώργο Θεοδοκᾶ καί τόν Ἄνδρέα Ἐμπειρίκο.

Κυκλοφορεῖ για πρώτη φορά σέ μορφή βιβλίου τό «Άσμα ἡρωικό καί Πένθιμο για τόν Χαμένο Ἄνθυπολοχαγό τῆς Ἀλβανίας».

1963- Παρουσιάζονται οἱ «Μικρές Κυκλάδες» σέ μουσική Μίκη Θεοδωράκη.

1964- Πρεμιέρα τοῦ «Άξιον Έστί» στό Rex, μετά τήν ἄρνηση τοῦ Ὑπουργείου νά παραχωρήσει τό Ἡρώδειο για τήν παρουσίαση του ἔργου.

1965- Ταξιδεύει μαζί μέ τόν Γιώργο Θεοδοκᾶ στήν Σόφια καί σέ ἄλλα μέρη τῆς Βουλγαρίας.

Τοῦ ἀπονέμεται τό παράσημο τοῦ Ταξιάρχη τοῦ Φοίνικος.

1966- Στό τρίτο πρόγραμμα τοῦ BBC παρουσιάζονται ποιήματά του καί στή Γερμανία κυκλοφοροῦν οἱ πρώτες γερμανικές μεταφράσεις ποιημάτων του.

1967- Μετά τό πραξικόπημα τῶν συνταγματαρχῶν κλείνεται στό σπίτι του, σέ ἀδυναμία νά ἐργασεῖ.

Ἀρνεῖται πρόταση για νά ἐκλεγεῖ Ἀκαδημαϊκός.

1968- Δουλεύει πάνω σέ καινούργια “Collages” κι ἀρχίζει νά μεταφράζει Σαπφώ.

Τό Θέατρο Τέχνης ἀνεβάζει τις «Δοῦλες» τοῦ Jean Genet σέ δική του μετάφραση.

1969- Ἀποφασίζει νά φύγει στό ἐξωτερικό καί νά παραμείνει αὐτοεξόριστος ἕως ὅτου σημειωθεῖ ἀλλαγή στήν Ἑλλάδα.

Κυκλοφορεῖ στήν Γερμανία τό *Άξιον Έστί* σέ μετάφραση τοῦ Gunter Dietz .

1970-1980

1970- Αρχίζει νά γράφει τόν «Ἥλιο τόν Ἡλιάτορα».

Τό καλοκαίρι ταξιδεύει στήν Κύπρο.

Συνάντηση μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο.

1971- Ἐπιστρέφει στήν Ἀθήνα.

Στις Βρυξέλλες τυπώνεται ή χειρόγραφη έκδοση του ποιήματος «Το Μονόγραμμα».

Κυκλοφορούν «Τό Φωτόδεντρο και ή δέκατη τέταρτη Όμορφιά» καθώς επίσης και «ό Ήλιος ό Ήλιάτορας».

1972- Κυκλοφορούν ό δίσκος «Τό θαλασσινό τριφύλλι» σε μουσική του Λίνου Κόκοτου και τά «Τά ρῶ του ἔρωτα» μέ δικές του εικονιστικές συνθέσεις. Άρνεϊται τό Μεγάλο Βραβεϊο Λογοτεχνίας, πού ἔχει θεσπίσει ή Δικτατορία.

1973-27/1: Δημοσιεύεται στά *Νέα* συνέντευξή του μέ τίτλο «Όπου δέν ἀκούγεται ἀηδόνι-ἀκούγεται κοκτέηλ Μολότωφ».

Κυκλοφορεϊ «Ό Ζωγράφος Θεόφιλος», και «ή Νεράϊδα» του Ζιρωντού σέ δική του μετάφραση.

1974- Μετά τήν ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίας ἀναλαμβάνει πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΙΡ(στη θέση αυτή θα παραμείνει τρεις μήνες).

Κυκλοφορούν τά «Άνοιχτά Χαρτιά» και «Τά Ἐτεροθαλή».

και στήν Ἀμερική μεταφρασμένα τό «Άξιον Ἔστί» και «Ό Ήλιος ό Πρῶτος»

1975- Κυκλοφορεϊ «Ό Κύκλος με την Κιμωλία στον Καύκασο» του Bertold Brecht σέ δική του μετάφραση.

Δίνει μεγάλη συνέντευξη στον Ivar Ivask για τό περιο-δικό *Books Abroad* .

1976- Κυκλοφορούν τά βιβλία: «Δεύτερη Γραφή» και ή «Μαγεία του Παπαδιαμάντη».

1977- Άρνεϊται και πάλι νά γίνει Ἀκαδημαϊκός.

Ό γλύπτης Γιάννης Παππάς ἀρχίζει νά φιλοτεχνεϊ τον ἀνδιάντα του.

Κυκλοφορεϊ τό «Σηματολόγιον».

1978- Κυκλοφορεϊ σε δίσκο τό *Romancero Gitano* του F.G.Lorca σε μετάφραση-διασκευή δική του και μουσική Μίκη Θεοδωράκη. Άναγορευεται ἐπίτιμος Διδάκτορας του Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου.

Ἐκδίδεται ή «Μαρία Νεφέλη».

1979- Κυκλοφορεϊ σε μικρό βιβλίο ή «Άναφορά στον Ἄνδρέα Ἐμπειρικό.

18/10: Ἀναγγέλλεται ή ἀπονομή του βραβείου Νόμπελ στον Ἐλύτη.

Άναχωρεϊ για τήν Σουηδία.

8/12: Λόγος στήν μεγάλη Αίθουσα τῆς Σουηδικῆς Ἀκαδημίας.

10/12: Τελετή ἀπονομῆς του Νόμπελ.

1980-1990

1980- Στο Μεγάλο ἀμφιθέατρο τῆς Σορβόννης ἀναγορευεται ἐπίτιμος Διδάκτορας του Πανεπιστημίου. Ταξιδεύει στήν Ἴσπανία.

Κυκλοφορούν μετάφρασεις ποιημάτων του στήν Ἴσπανία, Ρουμανία, Δανία, Σουηδία, Γιουγκοσλαβία.

1981- Ἐκδίδονται οί μεταφράσεις του Ἄξιον Ἔστί στήν Γερμανική, Ἐσθονική, και Ἴσπανική γλώσσα, επίσης ἄλλες μεταφράσεις σέ ΗΠΑ, Βουλγαρία, Ρουμανία, Γαλλία, Γερμανία, Ἀγγλία.

Αναγόρευεται έπίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

1982- Του άπονέμεται τό Χρυσό μετάλλιο τής Πόλης τών Αθηνών.
Κυκλοφοροῦν τά «Τρία ποιήματα μέ σημαία εύκαιρίας», ό δίσκος «ό Ήλιος ό Ήλιάτορας» σέ μουσική Δημήτρη Λάγιου καθώς και μεταφράσεις έργων του στην Ίσπανία, στό Buenos Aires, στίς ΗΠΑ, στην Ίταλία, στό Παρίσι.

1983- Έκδίδεται «Τό Άξιον Έστί» στην Νορβηγία.
Ταξίδι στην Μυτιλήνη μέ τό κρουαζιερόπλοιο τής Ναυτιλιακής Έταιρείας Λέσβου, πού παίρνει τό όνομά του: «Όδυσσέας Έλύτης».

1984- Έγκαινιάζεται στό Πανεπιστήμιο Rutgers στό New Jersey τών ΗΠΑ ή «Έδρα Έλύτη».
Κυκλοφορεί ή «Σαπφώ ανασύνθεση και άπόδοση Όδυσσέας Έλύτης» και τό «Ημερολόγιο ενός άθέατου Άπριλίου».

1985- Συμμετέχει στην Κριτική Έπιτροπή τής 42^{ης} Mostra του Κινηματογράφου στη Βενετία .
Κυκλοφορεί ό «Μικρός Ναυτίλος» και ή «Άποκάλυψη του Ίωάννη » σέ άπόδοσή του.

1986- Έγκαινιάζει λεωφόρο στην Μυτιλήνη πού φέρει τό όνομά του.
Κυκλοφοροῦν: Τό «Δωμάτιο μέ τίς Εικόνες» «Τά ρῶ του Έρωτα» σέ νέα έκδοση και ή «Μαρία Νεφέλη» στό Buenos Aires.

1987- Αναγορεύεται έπίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου La Sapienza τής Ρώμης και έπίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών.
Κυκλοφοροῦν τά «Άνοιχτά Χαρτιά» στην τρίτη και όριστική τους έκδοση, ό «Κριναγόρας» σέ άπόδοση δική του, και μεταφράσεις του «Άξιον Έστί» στό Ίσραήλ και τό Παρίσι.

1988- Η Κοινότης τών Μεσογειακῶν Πανεπιστημίων του άπονέμει τό Βραβείο Μεσόγειος 1988.
Έγκαινιάζεται στό Παρίσι, στό Centre Georges Pompidou η έκθεση “Odysseas Elytis Un Méditerranéen Universel”.

1989- Στην Γαλλική Πρεσβεία του άπονέμεται τό παράσημο του Άνώτερου Ταξιάρχη τής Légion d’Honneur.

1990-1996

1990- Κυκλοφορεί τό δοκίμιο του «Τά Δημόσια και τά Ίδιωτικά» και ή «Ίδιωτική Όδός».
Έπίσης μεταφράσεις έργων του στα τουρκικά, ισπανικά, σουηδικά, ιταλικά, ιαπωνικά, βουλγάρικα.

1991- Κυκλοφοροῦν τά «Έλεγεία τής Όξώπετρας» σέ 7.500 αντίτυπα που έξαντλοῦνται σέ ένα μήνα.

1992- Στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης τῆς Ἄνδρου Ἰδρυμα Βασίλη καί Ἐλίζας Γουλανδρή ἔκθεση “Giacometti - Ἐλύτη”. Ἐκτίθενται 51 εἰκαστικά του. Κυκλοφορεῖ ὁ δεῦτερος τόμος τῶν πεζῶν του μέ τον τίτλο «Ἐν λευκῶ».

1993- Ἀπό τήν ΕΡΤ-1 προβάλλεται τό ντοκυμαντέρ «Ὁ Κῆπος Βλέπει», μιά μονογραφία τῶν εἰκαστικῶν του.

1994- Διεθνές Συνέδριο στήν Κῶ μέ θέμα: «Ὀδυσσεύς Ἐλύτης καί οἱ ἐλληνικές πολιτισμικές ἀξίες» ὀργανωμένο ἀπό τό Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων. Κυκλοφορεῖ στήν Κολομβία τό «Ἄξιον Ἔστί» καί στήν Ἀθήνα ἡ μετάφρασή του στό ἔργο του Ζάν Ζενέ «Οἱ Δοῦλες».

1995- Κυκλοφοροῦν τά βιβλία του : «Δυτικά τῆς Λύπης» καί «Ὁ Κῆπος μέ τίς Ἀὐταπάτες» ἐπίσης νέες μεταφράσεις ἔργων του σέ Ἰταλία καί Ἀμερική.

1996- Ἐργάζεται συστηματικά στό νέο συνθετικό του ἔργο: «Ἐκ τοῦ Πλησίον» Μάρτιος,18: Πεθαίνει στό σπίτι του.